

Duiding bouwsteen water en klimaat

Wat is er nieuw?

In november 2002 is de kamerbrief over water en bodem sturend in de ruimtelijke ordening verschenen en is water en bodem sturend als leidend principe geïntroduceerd. Kern van water en bodem sturend is dat we het natuurlijk systeem maatgevend laten zijn in de keuzes die we maken. In feite betekent dit dat we de maakbaarheid niet meer centraal stellen. De regio Zwolle is NOVEX-gebied met de daarbij behorende verstedelijkingstrategie. De regio Zwolle is de klimaatadaptieve groeiregio. Eén van de programma's in de regio is het opstellen van een regionale sponsstrategie. Voor Salland/Zwolle is daarvan een eerste rapport verschenen met daarbij de vraag de uitkomsten daarvan mee te nemen in de lokale omgevingsvisies.

Verder staat de drinkwatervoorziening van de toekomst volop in de belangstelling en is Vitens op zoek naar nieuwe waterwingebieden langs de IJssel. Om met alle uitdagingen een leefbare stad voor de toekomst te kunnen behouden en vergroten, ligt er een verplichting voor de verdere uitwerking van het zogenoemde groen-blauwe netwerk voor verbinding in de stad en met de regio.

Opgaven

Het is belangrijk dat de opgaven van nu bijdragen aan het toekomstperspectief van de stad als onderdeel zijnde ook van de klimaatadaptieve regio Zwolle. De ligging van Zwolle in een delta maakt dat focus nodig is in ons klimaatadaptief handelen.

Blijvend in positie komen op alle overheidsniveaus

De Zwolse waterveiligheid is afhankelijk van een ingewikkeld watersysteem met verschillend belegde verantwoordelijkheden, zowel landelijk (IJsselmeerpeil, IJssel) als regionaal (Vecht, Sallandse wateringen). Het is nodig blijvend in positie te komen op rijks-, provinciaal-, regionaal-, als ook op gemeentelijk niveau. En dat beweegt zich tussen beleidsbeïnvloeding, strategie en visie, ontwikkeling, implementatie, beheer, uitvoering en evaluatie.

Meerlaagsveiligheid op een Zwolse manier vormgeven

We willen voorbereid zijn en mogelijke gevolgen van overstromingen tot een minimum beperken. Meerlaagsveiligheid gaat voor Zwolle met name over het beperken van overstromingsgevolgen door daar rekening mee te houden in (bestaande) inrichting van de stad en het buitengebied.

Verankeren nieuwe principes en strategieën in de Omgevingsvisie

Zowel het water en bodem sturend principe, als de 'klimaatadaptieve groeiregio' en de landelijke maatlat groene klimaatadaptieve bebouwde omgeving moeten we in de Omgevingsvisie verankeren. Er is een visie op water en bodem sturend nodig voor stad en buitengebied en hoe we – voortbouwend op de Zwolse Adaptatiestrategie – hitte, droogte, wateroverlast, en gevolgbeperking overstromingen verankeren en meenemen in alle Zwolse activiteiten. Zowel in wat we toevoegen als in het versterken van de bestaande stad (ruimtelijk ordenen én ruimtelijk inrichten). We zijn klimaatadaptief op alle schaalniveaus (van ministertafel tot keukentafel). Water- en bodemsturend en het groen-blauwe netwerk/dooradering zijn belangrijke aspecten hierin.

Streefbeeldkaarten uit de Omgevingsvisie updaten vanuit de waterveiligheidsopgave

De streefbeeldkaarten uit de huidige Omgevingsvisie moeten worden geactualiseerd en uitgebreid met een kaart voor de waterveiligheidsopgave van Zwolle en het aanwijzen van een retentiegebied ten zuiden van stad Zwolle. In de stad zelf gaat het om – deels nieuwe – robuuste verbindingen tussen buurten/wijken en lagere delen om in extreem natte situatie water te bergen en verbindingen tussen stedelijk water en het (regionaal) watersysteem. We hebben daar onder andere gegevens nodig die komen uit de verkenning Centuurbaanzone en we gebruiken de input uit het traject Vechtstrangen en Panorama Vechtdal. Ook hier leveren de genoemde documenten waardevolle informatie.

Kwaliteit

In ieder geval moet het water en bodem sturend principe Zwols verankerd worden. Ook moet het ontwikkelperspectief van de regio Zwolle vertaald worden en de principes van klimaatadaptief handelen.

Belangrijk is verder dat water en klimaat inwerkt op verschillende schaalniveaus. Gelet hierop gaan we de komende tijd onderzoeken of we de doorwerking van het water en bodem sturend principe kunnen vertalen in een sturingsfilosofie. Beleid en uitvoering worden dan gelijkwaardig aan elkaar. Daarbij dienen we ook te werken aan het bewustzijn en de samenwerking met onderwijs, ondernemers, omgeving, onderzoek en overheid: uitdragen dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid (van abstract tot concreet).

Kwantiteit

Klimaatadaptatie vraagt om ruimte. Voor de Omgevingsvisie geldt dat in de huidige Omgevingsvisie al het één en ander vastligt als het gaat om de groen-blauwe netwerken en het opvangen van water. De scenariostudie en het proces om te komen tot het ruimtelijk ontwikkelperspectief wordt gebruikt om te kijken of we daarin scherpere keuzes kunnen maken, meer doelgericht ook (waar/hoe), afhankelijk ook van de verschillende type scenario's. We kijken daarvoor o.a. naar de verschillende schaalniveau's:

Rijk:

- Daar waar relevant en belangen van Zwolle in geding zijn, aansluiten bij rijksbeleid /programma's. Zwolle agenderen en beslissingen beïnvloeden ten gunste van lange termijn perspectief Zwolle.

Regio:

- Daar waar relevant en belangen van Zwolle in geding zijn, aansluiten bij ontwikkeling beleid water en bodem sturend. Zwolle agenderen en beslissingen beïnvloeden ten gunste van het lange termijn perspectief voor Zwolle.
- Vertalen Regionale Sponstrategie en Zwolle als onderdeel daarvan.

Stad:

- Water en klimaat-principes en uitgangpunten NOVEX en maatlat groene klimaatadaptatieve gebouwde omgeving (hitte, droogte, wateroverlast, biodiversiteit, natuurinclusief en gevolgbepierking overstromingen) borgen in Omgevingsvisie.
- Vertalen meerlaagsveiligheid naar Zwolle (laag 2, waterrobuuste inrichting, ook voor laag 3 crisisbeheersing (bijv. evacuatie routes) en laag 4 (herstelvermogen na overstroming)
- Ruimtelijke vertaling hiervan naar een update van de groenblauw streefbeelden (Omgevingsvisie 2021).